

DARES wil professionaliteit tonen

“Eigen middelen en eigen net”

Tijdens FloodEx in 2009 bewees DARES al dat het berichtenverkeer bij een Ergst Denkbare Overstroming (EDO) scenario goed functioneerde. De vrijwilligers zullen in februari nogmaals aantonen dat ze een professionele partij zijn, tijdens de grootschalige oefening Wake Up 2012. Vrijwilliger Jasper Weijman over de mogelijkheden van professionele vrijwilligers. “Als alle reguliere communicatie wegvalt, is DARES een betrouwbare partner”

DOOR HENK VAN BEEK

Jasper Weijman is archetypisch voor deze organisatie. Hij is Vice President bij een bedrijf dat oplossingen levert op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid. Maar Weijman is ook PR vertegenwoordiger van DARES, de Dutch Amateur Radio Emergency Service. En hij heeft verstand van radio-communicatie. Zowel professioneel als ook vanuit zijn ervaring als vrijwilliger bij het Rode Kruis (10 jaar lang, ondermeer als Provinciaal Commandant Verbindingsdienst) weet hij hoe mobiele communicatie kan worden ingezet. Net als zijn mede-leden van DARES. Want als je een profiel van de gemiddelde DARES-vrijwilliger zou moeten maken, blijkt dat een groot gedeelte als professional werkt binnen de openbare orde en veiligheid of bij telecommunicatie is betrokken. In hun vrije tijd zetten ze zich in om op een professionele wijze hulpverleningsdiensten bij de bestrijding van rampen en andere grootschalige incidenten te ondersteunen.

Waarom zet je je in bij DARES? Is het patriottisme? Of wellicht hobbyisme?

“Er is een behoorlijke groep die hun inzet voor DARES zien als verlengstuk van hun werk. Overdag zijn veel deelnemers professioneel met telecommunicatie of crisisbeheersingsystemen bezig. Dat geldt ook voor mijzelf. Ook zijn er veel vrijwilligers die zelf uit de professionele hulpverlening komen. Een vrijwilliger die overdag het beheer heeft over een gemeenschappelijke meldkamer en die affiniteit heeft met telecommunicatie vindt het leuk om in een vrijwilligersnet te werken met unieke capaciteiten.”

Wat is er zo uniek aan DARES?

“Waarin DARES sterk is, is dat het met eigen apparatuur op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau data- en spraakverbindingen tot stand kan brengen. Met eigen middelen en eigen net binnen de randvoorwaarden van het Agentschap Telecom. DARES is niet afhankelijk van bestaande telecom-

municatiemiddelen. Daarbij komt dat de onze positie gereguleerd is in Nederland. Wij zijn erkend door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en nemen regelmatig deel aan oefeningen met de overheid. We hebben convenanten met een steeds groter aantal veiligheidsregio's. De evaluatieverslagen over FloodEx geven

DARES heeft haar organisatie op dezelfde manier ingedeeld als de veiligheidsregio's.

aan dat de DARES-verbindingen goed hebben gefunctioneerd. Dit versterkt onze positie om als serieuze partner gezien te worden”

Jullie hebben deze positie afgedwongen?

“Succes breeds succes. Niet dat we arrogant willen zijn, maar ik denk dat DARES het nut van een radionoodnet in Nederland heeft bewezen tijdens de oefening FloodEx 09. Dit was een EU gesubsidieerde oefening waarin gesimuleerd werd dat grote delen van Noord-Holland Noord overstroomd waren. Het evaluatieverslag van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier vermeldde dat de zendamateurs van DARES een rots in de branding waren. We waren bescheiden en hebben geleverd wat we moesten leveren. Als onderdeel van de oefening waren zowel C2000 als ook de GSM netwerken gesimuleerd uitgevallen. Ook functioneerde de satelliet-telefoons in de praktijk niet optimaal. Toch zijn de berichten mede dankzij DARES goed doorgelopen.

“Een tweede element is de Intensivering Militair-Civiele Samenwerking (IMCS). Defensie is net als DARES geëquipeerd om noodnetwerken te leveren. Deze netwerken moeten op elkaar aansluiten. Defensie heeft meerdere BAM-units (TITAAN) die worden ingezet in crisisgebieden. Het DARES-dataverkeer uit het veld kan via een BAM-unit van defensie afgewikkeld worden. De communicatieprotocollen tussen een DARES-gateway en een BAM-unit van Defensie zijn vastgelegd. Mocht deze verbinding wegvallen dan kan het dataverkeer door middel van wat langzamere HF-verbin-

dingen via een Winlink-gateway elders in Europa toch doorgestuurd worden.”

Hebben jullie een rol gespeeld bij de dijkdoorbraak onlangs?

“Bij de recente hoogwaterproblemen in Noord-Nederland speelden we formeel geen rol. De reguliere diensten hebben binnen hun normale procedures alles in de hand gehad. Defensie is erbij gehaald voor ondersteuning van de dijkversterking. De reguliere communicatiemiddelen zijn gebruikt. Maar het is voor een aantal hulporganisaties, zoals de Reddingsbrigade en DARES, een aanleiding geweest om intern een verhoogde staat van paraatheid af te roepen. Binnen de structuur van DARES ging de paraatheidcode van groen naar oranje. Regio's werden gealarmeerd, het landelijk coördinatiecentrum (DLCC) werd ingericht. Binnen enkele uren hadden we een landelijk netwerk paraat.”

Hebben jullie je aangeboden als hulpdienst?

“Nee. Veiligheidsregio's die behoefte hebben aan ondersteuning van DARES, die zorgen ervoor dat wij door het LMAZ gealarmeerd worden. We bieden ons niet aan, dat heeft geen zin. Als er geen behoefte is aan extra ondersteuning, dan is het op dat moment overbodig als wij ons aanbieden. Het is voor ons wel belangrijk om de paraatheid te blijven oefenen. Het bestuur heeft de verscherpte dijkbewaking gezien als aanleiding voor een paraatheidsoefening als voorbereiding op een mogelijke inzet.”

Jullie zijn bezig met professionalisering. Is dat lastig voor een organisatie die uit vrijwilligers bestaat?

“Er zitten twee kanten aan. Ja, wij willen een verdere professionaliseringsslag maken. Diegene van ons die het meeste te maken hebben met het ROT en COPI moeten wel OOV kennis hebben en dezelfde taal spreken om als liaison op te kunnen treden. Aan de andere kant is er de achterban van vrijwilligers. Die vullen hun taak op hun eigen manier in. Het “out-of-the-box”-denken van DARES-vrijwilligers geeft vaak hele innovatieve oplossingen om toch een verbinding tot stand te brengen. Het resultaat is uniform omdat er overal volgens dezelfde procedures en met dezelfde formulieren en standaarden wordt gewerkt.”

Welke ‘standaard’ volgt DARES?

“De inzet wordt bekeken vanuit de vraag van de veiligheidsregio en ligt aan de situatie. Wat is de afstand die overbrugd moet worden? Gaat het om spraak en/of data? We zien in toenemende mate bij ROTs dat er behoefte is aan het versturen van e-mail met een foto of landkaart als bijlage. Wij gebruiken Winlink, een alternatief e-mailsysteem via onze eigen radio-infrastructuur en frequenties. Dit soort e-mailsystemen wordt ook al jaren aan boord van schepen toegepast. Wij gebruiken voor afstanden op lokaal niveau – in een cirkel tot ongeveer vijftien kilometer – VHF en UHF verbindingen, eventueel aangevuld met tijdelijke repeater-stations tot vijftig kilometer. Bij langere afstanden gebruiken we HF-verbindingen. Wij gebruiken daarbij speciale

antennetechnieken (NVIS) die door defensie zijn ontwikkeld en zeer effectief zijn voor spraak- en dataverbindingen tot vijfhonderd kilometer.”

Terug naar het ROT. Waarom vragen ze aan jullie ook om beelden te versturen?

“Men probeert een zo goed mogelijk situationeel overzicht te krijgen. Door het netcentrisch werken is er al veel informatie beschikbaar, maar daar zijn wel goede (mobiele) netwerkverbindingen voor nodig. Bijvoorbeeld: na een schouw van een waterkering door Rijkswaterstaat of een waterschap kunnen wij het betreffende e-mail bericht met foto en GPS-gegevens zeer snel bij het ROT afleveren. Het stelt de bestuurders in staat om een goed oordeel te vellen. Uiteindelijk draait het daarom. DARES is een schakel in de keten om bestuurders beslissingen te kunnen laten nemen. In crisissituaties is het al lastig beslissen en de kwaliteit van een keuze hangt af van de bruikbare informatie die er beschikbaar is.”

Binnenkort is er een grootschalige oefening: Wake up 2012. Waarom is dat zo belangrijk voor jullie?

“Er is een aantal unieke elementen aan deze grote oefening. Ten eerste duurt de oefening lang: tien dagen. We hebben nog niet eerder kunnen oefenen met het structureel aflossen van teams. Er zijn vrijwilligers genoeg en we kunnen continuïteit bieden, maar de teams moeten worden afgewisseld. Vrijwilligers gaan weg met hun eigen apparatuur en komen aan met hun eigen apparatuur. Alle aansluitingen zijn genormaliseerd zodat

een ploegwissel geen operationele gevolgen hoeft te hebben. Ook beschikt DARES over een beperkte permanente infrastructuur. De Landelijke Faciliteit Rampenbestrijding (LFR), onderdeel van het Ministerie van Veiligheid en Justitie heeft drie Verbindings- en Commandowagens van het type VC-2 overgedragen aan DARES. Wij gaan voor het eerst onze VC inzetten bij deze oefening. Een ander element is dat er over drie provincies wordt gewerkt. Dat betekent dat het gaat om grotere afstanden voor spraak en data. Net als bij FloodEx kunnen we laten zien wat we in huis hebben. Zo kunnen we ook de resterende veiligheidsregio's overtuigen om een convenant met ons af te sluiten.”

Is dat het doel voor jullie van Wake Up?

“Aan het einde van Wake Up wil ik dat de veiligheidsregio's, “onze klanten”, tevreden zijn en dat wij samen met Defensie als partner een deel van het verbindingsverkeer hebben kunnen afwikkelen. Hoewel de organisatie bestaat uit vrijwilligers, wil ik graag dat partijen ons zien als een professionele club. Onze professionaliteit blijkt uit de regionale spreiding en centrale sturing. Let wel, we hebben een eigen, onafhankelijke infrastructuur en een grote groep deskundigen. De deelnemers kunnen spraak- en dataverbindingen brengen op lokaal, regionaal, nationaal en zelfs internationaal niveau. En dat tegen erg lage kosten.”

Is er – ook financiële – steun vanuit de overheid?

“Er is steun vanuit de overheid. In 2007 is er een indringende aanbevelingsbrief van

de directeur Crisisbeheersing namens de Minister van BZK naar de voorzitters van de veiligheidsregio's gegaan. Dit was de basis voor het tekenen van de eerste convenanten. Daarnaast is de telecommunicatiewet aangepast, zodat wij ook berichten voor derden mogen doorgeven. Voor de rest is er veel samenwerking op regionaal niveau. In Zeeland bijvoorbeeld, is bij gemeentehuizen alvast een antenne geplaatst, zodat de voorbereidende infrastructuur er al staat. Dat is éénmalig door het Ministerie van Veiligheid & Justitie betaald, verder bekostigen we zelf alle operationele kosten en zijn ook voortdurend op zoek naar sponsors. De veiligheidsregio's hebben veel goede analoge apparatuur en P2000 pagers geschonken. Verder heeft de belastingdienst DARES erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling. (ANBI) Er zijn natuurlijk wel kosten voor DARES voor het borgen van kwaliteit en het operationeel houden van de VCs. Wij zijn afhankelijk van steun van de overheid en proberen een bescheiden subsidie per jaar te krijgen. Maar dan moet je echt niet aan grote bedragen denken. Het alternatief zou zijn dat de overheid zelf vele miljoenen per jaar kwijt is voor een eigen radionoodnet.”

Jullie willen kwaliteit borgen. Hoe?

“Alle deelnemers moeten gecertificeerd zijn. Wij examineren en geven een certificering af voor bepaalde tijd. Dat moet wel. We zijn een groep van deskundigen die zich vrijwillig inzetten. Dat betekent dat we serieus werken aan een kwalitatief hoogstaand radionoodnet. Als alle reguliere communicatie wegvalt, is DARES een betrouwbare partner.” ┘